

Hof van Cassatie, arrest van 24 mei 2018

Internationale bevoegdheid – Onrechtmatige daad – Artikel 96, 2° WIPR – Plaats waar de schade is ingetreden – Interpretatie naar analogie met rechtspraak Hof van Justitie van de EU – Artikel 5.3 Verordening 44/2001 (Brussel I) – Artikel 7.2 Verordening 1215/2012 (Brussel Ibis) – Financiële schade

Compétence internationale – Responsabilité délictuelle – Article 96, 2° CODIP – Lieu où le dommage est survenu – Interprétation par analogie avec la jurisprudence de la Cour de justice – Article 5, 3° Règlement 44/2001 (Bruxelles I) – Article 7, 2° Règlement 1215/2012 (Bruxelles Ibis) – Dommage financier

C.17.0514.N

B. nv, met zetel te [...] Bornem, [...],

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

C., vennootschap naar het recht van de Staat Delaware, met zetel te [...] Detroit (Verenigde Staten van Amerika), [...],

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Simone Nudelholc, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1000 Brussel, Keizerslaan 3, waar de verweerster woonplaats kiest.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 8 februari 2017.

Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft op 17 april 2018 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Sectievoorzitter Beatrijs Deconinck heeft verslag uitgebracht. Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft geconcludeerd.

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR zijn de Belgische rechters bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen aangaande verbintenissen, naast de gevallen voorzien in de algemene bepalingen van deze wet, betreffende een verbintenis voortvloeiend uit een onrechtmatige daad, a) indien de schadelijke handeling zich geheel of gedeeltelijk in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen; of b) indien en voor zover de schade zich in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen.

2. Uit voormeld artikel 96, 2°, en de wetsgeschiedenis blijkt dat deze bepaling gebaseerd is op de interpretatieve rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie bij artikel 5.3 EEX-Verordening, thans artikel 7.2 Brussel *Ibis* Verordening.

In zoverre het onderdeel ervan uitgaat dat voor de interpretatie van artikel 96, 2°, Wetboek IPR niet bij analogie kan worden teruggегrepen naar de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot artikel 5.3 EEX-Verordening, faalt het naar recht.

3. Krachtens artikel 5.3 EEX-Verordening kan een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, in een andere lidstaat worden opgeroepen, ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen.

4. Als plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, moet, volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, worden begrepen hetzij de plaats van de veroorzakende gebeurtenis die aan de schade ten grondslag ligt, hetzij de plaats waar de schade is ingetreden (arresten C-21/76, *Bier*, 30 november 1976; C-51/97, *Réunion européenne SA*, 27 oktober 1998; C-375/13, *Harald Kolossa*, 28 januari 2015; C-12/15, *Universal Music International Holding BV*, 16 juni 2016).

Uit vaste rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat het begrip "*plaats waar de schade is ingetreden*" in de zin van artikel 5.3 EEX-Verordening niet zo ruim mag worden uitgelegd dat het iedere plaats omvat waar de schadelijke gevolgen voelbaar zijn van een feit dat reeds elders daadwerkelijke schade heeft veroorzaakt. Aldus ziet dit begrip niet op de plaats waar de benadeelde vermogensrechtelijke schade heeft geleden als gevolg van een in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden aanvankelijke schade (arresten C-364/93, *Marinari*, 19 september 1995, r.o. 14-15; C-168/02, *Kronhofer*, 10 juni 2004, r.o. 21; C-375/13, *Harald Kolossa*, 28 januari 2015, r.o. 48-49; C-12/15, *Universal Music International Holding BV*, 16 juni 2016, r.o. 34-35).

5. Uit het bovenstaande volgt dat als plaats waar de schade is ingetreden krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR, dat wordt uitgelegd in de zin van artikel 5.3 EEX-Verordening, moet worden begrepen de plaats waar de veroorzakende gebeurtenis rechtstreekse schadelijke gevolgen heeft gehad voor degene die hierdoor direct is benadeeld.

In zoverre het onderdeel van het tegendeel uitgaat, faalt het naar recht.

Tweede onderdeel

6. Krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR zijn de Belgische rechters bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen aangaande verbintenissen, naast de gevallen voorzien in de algemene bepalingen van deze wet, betreffende een verbintenis voortvloeiend uit een onrechtmatige daad, a) indien de schadelijke handeling zich geheel of gedeeltelijk in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen; of b) indien en voor zover de schade zich in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen.

7. Krachtens artikel 5.3 EEX-Verordening kan een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, in een andere lidstaat worden opgeroepen, ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen.

8. In het arrest C-375/13, *Harald Kolossa*, van 28 januari 2015, r.o. 48-50, heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat met het begrip "*plaats waar het schade-brengende feit zich heeft voorgedaan*" niet wordt bedoeld op de plaats waar de verzoeker woont enkel op grond dat deze aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit het in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden verlies van onderdelen van zijn vermogen. Daarentegen is de bevoegdheid van die gerechten gerechtvaardigd voor zover de woonplaats van de verzoeker inderdaad de plaats is van de schadebrengende gebeurtenis of het intreden van de schade.

9. Hieruit volgt dat de plaats waar de schade is ingetreden krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR, dat wordt uitgelegd in de zin van artikel 5.3 EEX-Verordening, niet doelt op de woonplaats van de verzoeker, enkel op grond dat hij aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit een in een andere staat ingetreden en door hem geleden verlies van vermogensonderdelen. Daarentegen hebben de gerechten van de woonplaats van de verzoeker rechtsmacht indien de schade aldaar rechtstreeks is ingetreden.

10. De appelrechters stellen vast en oordelen dat:

- de betwiste overdracht van aandelen in de in Zweden gevestigde vennootschap en autofabrikant A., de concessiegever, plaatsvond in de Verenigde Staten tussen de verweerster als verkoper en een in Nederland gevestigde vennootschap als koper;
- de schade die de eiseres als concessiehouder beweert te hebben geleden door de foutieve verkoop van de aandelen, met het anderhalf jaar later volgend faillissement in Zweden van de concessiegever als beweerd logisch gevolg van deze foutieve handeling in plaats van een "*ordentelijke vereffening*", collectieve schade is die door alle schuldeisers van de concessiegever geleden wordt;
- deze schade derhalve intrad op de plaats en het ogenblik van deze verkoop in plaats van een "*ordentelijke vereffening*" van de concessiegever;
- de ingeroepen "*ordentelijke vereffening*" van de concessiegever bovendien plaats diende te vinden in Zweden;
- de schade die de eiseres beweert te hebben geleden, rechtstreeks is ingetreden, hetzij in de Verenigde Staten, hetzij in Zweden, maar in geen geval in België;
- het feit dat de eiseres deze beweerde schade als concessiehouder aanvoelt in haar vermogen in België, niet voldoende is, opdat de schade in België is ingetreden.

11. Door op die grond te oordelen dat de Belgische rechtbanken geen rechtsmacht hebben krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR, verantwoorden de appelrechters hun beslissing naar recht.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Derde onderdeel

12. Het onderdeel komt op tegen een overtollige reden die geen weerslag heeft op de wettigheid van het bestreden arrest.

Het onderdeel kan, al was het gegrond, niet tot cassatie leiden en is mitsdien, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk.

DICTUM

HET HOF

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 697,73 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Beatrijs Deconinck, als voorzitter, sectievoorzitter Alain Smetryns, en de raadsheren Koen Mestdagh, Geert Jocqué en Koenraad Moens, en in openbare rechtszitting van 24 mei 2018 uitgesproken door sectievoorzitter Beatrijs Deconinck, in aanwezigheid van advocaat-generaal André Van Ingelgem, met bijstand van griffier Vanessa Van de Sijpe.